

Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta 2013

Kuntien käyttökustannusten kasvu hidastui vuonna 2013

Kuntien käyttökustannukset, ilman liikelaitoksia, kasvoivat 3,7 prosenttia vuonna 2013 eli 1,4 miljardia euroa edellisestä vuodesta. Käyttökustannusten kasvu hiipui vuodesta 2012, jolloin kasvua oli 5,3 prosenttia. Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset, ilman Kainuun maakunnan kuntia, kasvoivat 4,4 prosenttia. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen julkaisemasta kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastosta, jota varten kerättiin tietoja kaikilta 320 kunnalta ja 155 kuntayhtymältä.

Kuntien käyttökustannukset ja -tuotot vuonna 2013, miljoonaa euroa¹⁾

	Käyttökustannukset ²⁾			Käyttötuo ²⁾	
	2012, milj. €	2013, milj. €	Muutos, %	2013, milj. €	Muutos, %
Yleishallinto yhteensä	1 513	1 263	-16,5	428	3,2
Ilman Kainuun maakunnan kuntia	1 235	1 246	0,9	423	3,5
Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä	21 368	22 581	5,7	2 981	1,8
Ilman Kainuun maakunnan kuntia	21 308	22 248	4,4	2 971	1,8
Opetus- ja kulttuuritoimi yhteensä	8 278	8 499	2,7	712	1,6
Muut palvelut yhteensä	7 452	7 689	3,2	6 050	4,1
Käyttötalous yhteensä	38 610	40 032	3,7	10 170	3,2

1) Kunnan liikelaitosmallia noudattavat liikelaitokset eivät sisälly taulukkoon.

2) Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytysmenot. Käyttötuo²⁾toihin sisältyvät toimintatulot ja vyörytystulot.

Tilastosta lasketut tehtäväluokkakohtaiset tuotot ja kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoisia edelliseen vuoteen. Hallintokokeilu, jossa Kainuun maakunta -kuntayhtymä järjesti jäsenkunnilleen sosiaali- ja terveystoimen sekä muun muassa toisen asteen koulutuksen ja elinkeinoelämän edistämisen palveluja, päättyi vuoden 2012 lopussa. Kokeilun ajan jäsenkunnat kirjasivat maksuosuudet kuntayhtymän järjestämistä palveluista yleishallinnon tehtäväluokkaan muiden palveluiden ostoihin. Liitetaulukkoon 3 on laskettu tietoja kuntien käyttökustannuksista ja -tuotoista ilman Kainuun maakunnan kuntia.

Vuonna 2013 kuntien käyttökustannukset, ilman liikelaitoksia, kasvoivat 3,7 prosenttia eli 1,4 miljardia euroa edellisestä vuodesta sekä käyttötuo²⁾to²⁾ 3,2 prosenttia. Toimintamenot kasvoivat 3,5 prosenttia

edellisestä vuodesta. Menojen kasvu hiipui vuodesta 2012, jolloin kasvua oli 5,2 prosenttia. Menoeristä palkkamenot kasvoivat 2,2 prosenttia ja palveluiden ostot 3,8 prosenttia, kun edellisenä vuonna palkkamenot kasvoivat 4,1 prosenttia ja palveluiden ostot 5,8 prosenttia. Palveluiden ostot muodostivat 45,1 prosenttia ja palkkamenot 36,4 prosenttia toimintamenoista.

Sosiaali- ja terveystoimeen kohdistui 56,4 prosenttia kuntien käyttökustannuksista. Kuntien sosiaali- ja terveystoimen käyttökustannukset olivat yhteensä 22,6 miljardia euroa. Sosiaali- ja terveystoimen palkkamenot kasvoivat 2,7 prosenttia. Ilman Kainuun maakunnan kuntia lasketut erikoissairaanhoidon käyttökustannukset kasvoivat 6,3 prosenttia ja perusterveydenhuollon 0,4 prosenttia. Edellisenä vuonna erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat 5,2 prosenttia ja perusterveydenhuollon 5,8 prosenttia. Erikoissairaanhoidon osuus sosiaali- ja terveystoimen kustannuksista oli 28,1 prosenttia ja perusterveydenhuollon 19,2 prosenttia.

Opetus- ja kulttuuritoimen osuus kuntien käyttötalouden kustannuksista oli 21,2 prosenttia. Opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 2,7 prosenttia ja ne olivat yhteensä 8,5 miljardia euroa. Perusopetuksen osuus näistä kustannuksista oli 4,9 miljardia euroa.

Kuntayhtymien käyttökustannukset, ilman liikelaitoksia ja liikelaitoskuntayhtymiä, kasvoivat 1,2 prosenttia. Käyttökustannukset olivat yhteensä 11,9 miljardia euroa, josta sosiaali- ja terveystoimen osuus oli 9,1 miljardia euroa. Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset kasvoivat 1,9 prosenttia. Opetus- ja kulttuuritoimen osuus kuntayhtymien käyttökustannuksista oli 1,6 miljardia euroa.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntien käyttökustannukset ja -tuotot tehtävittäin vuonna 2013 ja muutos edellisestä vuodesta	4
Liitetaulukko 2. Kuntayhtymien käyttökustannukset ja -tuotot tehtävittäin vuonna 2013 ja muutos edellisestä vuodesta.....	4
Liitetaulukko 3. Kuntien (pl. Kainuun maakunnan kunnat) käyttökustannukset ja -tuotot tehtävittäin vuonna 2013 ja muutos edellisestä vuodesta	6
Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston laatuseloste 2013.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntien käyttökustannukset ja -tuotot tehtävittäin vuonna 2013 ja muutos edellisestä vuodesta ¹⁾

	Käyttökustannukset ²⁾				Käyttötulot ²⁾			
	Yhteensä, milj. €	Muutos, %	Palkat ja palkkiot, milj. €	Muutos, %	Yhteensä, milj. €	Muutos, %	Maksut, milj. €	Muutos, %
Yleishallinto yhteensä	1 263	-16,5	365	-4,3	428	3,2		
Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä	22 581	5,7	5 049	2,2	2 981	1,8	1 262	3,3
Siitä:								
Lasten päivähoito	3 030	2,4	1 303	1,9	379	-1,0	335	1,8
Lastensuojelun laitos- ja perhehoito	740	4,6	93	1,6	55	3,0	17	8,2
Muut lasten ja perheiden palvelut	474	8,5	188	5,1	42	8,0	3	30,9
Vanhusten ja vammaisten laitospalvelut	1 076	-3,3	368	-2,4	215	-6,3	165	-4,5
Kotipalvelut	869	4,9	396	1,9	189	6,0	121	8,7
Muut vanhusten ja vammaisten palvelut	3 229	11,0	644	9,0	495	11,2	275	9,0
Perusterveydenhuolto	4 346	1,7	1 439	0,4	681	-6,8	288	2,3
Erikoissairaanhoito	6 345	8,2	193	-0,1	171	-1,4	24	0,3
Opetus- ja kulttuuritoimi yhteensä	8 499	2,7	3 562	2,2	712	1,6	135	6,3
Siitä:								
Perusopetus	4 910	2,5	2 184	2,2	273	-3,5	19	5,4
Lukiokoulutus	669	1,7	352	0,4	29	-1,0	3	12,3
Ammatillinen koulutus	427	22,7	159	17,7	40	11,0	4	-0,7
Ammattikorkeakoulutoiminta	93	-23,8	38	1,6	15	18,1	1	26,9
Kirjastotoimi	344	0,4	138	-0,9	29	-4,1	2	-8,1
Liikunta ja ulkoilu	660	3,7	124	-1,2	133	7,4	44	7,9
Muut palvelut yhteensä	7 689	3,2	1 536	0,9	6 050	4,1	260	2,0
Siitä:								
Yhdyskuntasuunnittelu	408	1,8	183	2,0	89	-3,1	28	6,8
Liikenneväylät	1 109	-1,9	73	-5,1	351	-0,8	39	-1,5
Toimitila- ja vuokrauspalvelut	2 351	4,1	320	-1,5	2458	4,4	2	-12,5
Käyttötalous yhteensä	40 032	3,7	10 513	1,8	10 170	3,2	1 657	3,3

1) Kunnan liikelaitosmallia noudattavat liikelaitokset eivät sisälly taulukkoon.

2) Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintameno, poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytysmenot. Käyttötuloihin sisältyvät toimintatulot ja vyörytystulot.

Liitetaulukko 2. Kuntayhtymien käyttökustannukset ja -tuotot tehtävittäin vuonna 2013 ja muutos edellisestä vuodesta¹⁾

	Käyttökustannukset ²⁾				Käyttötulot ²⁾					
	Yhteensä, milj. €	Muutos, %	Palkat ja palkkiot, milj. €	Muutos, %	Yhteensä, milj. €	Muutos, %	Myyntitulot kunnilta, milj. €	Muutos, %	Maksut, milj. €	Muutos, %
Yleishallinto yhteensä	65	-21,8	29	-14,3	68	-79,7	42	-86,1		
Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä	9 054	1,9	3 424	-1,0	9 079	6,4	7 457	7,3	373	-4,8
Siitä:										
Vanhusten ja vammaisten laitospalvelut	225	-12,7	120	-11,7	240	-7,7	199	-5,5	27	-15,4
Perusterveydenhuolto	596	-14,3	271	-12,7	618	-7,6	517	-6,3	52	-17,5
Erikoissairaanhoido	6 950	4,5	2 577	0,9	7 151	8,1	5 965	8,8	218	1,2
Opetus- ja kulttuuritoimi yhteensä	1 582	-3,5	767	-4,8	1 638	-4,6	19	-4,1	10	2,3
Siitä:										
Ammatillinen koulutus	1 173	-3,8	556	-4,4	1 250	-4,4	7	-1,8	5	0,8
Ammattikorkeakoulutoiminta	278	0,5	143	-3,6	293	-2,7	1	-45,1	1	-9,7
Muut palvelut yhteensä	1 249	3,4	153	-0,2	1 320	4,4	383	1,9	1	47,5
Käyttötalous yhteensä	11 950	1,2	4 374	-1,8	12 105	2,2	7 900	3,4	384	-4,5

1) Kunnan liikelaitosmallia noudattavat liikelaitokset eivät sisälly taulukkoon.

2) Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytysmenot. Käyttötuloihin sisältyvät toimintatulot ja vyörytystulot.

Liitetaulukko 3. Kuntien (pl. Kainuun maakunnan kunnat) käyttökustannukset ja -tuotot tehtävittäin vuonna 2013 ja muutos edellisestä vuodesta ¹⁾

	Käyttökustannukset ²⁾				Käyttötulot ²⁾			
	Yhteensä, milj. €	Muutos, %	Palkat ja palkkiot, milj. €	Muutos, %	Yhteensä, milj. €	Muutos, %	Maksut, milj. €	Muutos, %
Yleishallinto yhteensä	1246	0,9	360	-4,2	423	3,5		
Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä	22 248	4,4	5 031	2,2	2 971	1,8	1 257	3,2
Siitä:								
Lasten päivähoito	2 992	2,4	1 287	1,9	374	-0,9	331	1,8
Lastensuojelun laitos- ja perhehoito	732	3,5	93	1,6	55	3,0	17	8,1
Muut lasten ja perheiden palvelut	465	6,8	188	5,0	42	8,1	3	30,9
Vanhusten ja vammaisten laitospalvelut	1 065	-4,2	368	-2,4	215	-6,3	165	-4,5
Kotipalvelut	847	2,4	396	1,9	189	5,9	121	8,6
Muut vanhusten ja vammaisten palvelut	3 186	9,6	644	9,0	494	11,0	274	8,9
Perusterveydenhuolto	4 284	0,4	1 439	0,4	680	-6,9	288	2,2
Erikoissairaanhoido	6 229	6,3	193	-0,1	171	-1,5	24	0,2
Opetus- ja kulttuuritoimi yhteensä	8 331	2,2	3 508	2,1	702	1,5	133	6,1
Siitä:								
Perusopetus	4 839	2,6	2 150	2,2	270	-3,5	18	5,3
Lukiokoulutus	657	0,0	348	-0,7	27	-3,7	3	11,8
Ammatillinen koulutus	395	13,5	159	17,7	40	11,0	4	-0,7
Ammattikorkeakoulutoiminta	81	-25,8	38	1,6	15	18,1	1	26,9
Kirjastotoimi	339	0,5	136	-0,8	29	-4,2	2	-8,2
Liikunta ja ulkoilu	649	3,7	122	-1,2	131	7,4	43	7,5
Muut palvelut yhteensä	7 572	3,2	1 509	1,0	5 965	4,1	257	2,0
Siitä:								
Yhdyskuntasuunnittelu	403	1,8	181	2,1	88	-3,7	28	6,9
Liikenneväylät	1 095	-1,9	71	-5,3	349	-0,8	38	-1,8
Toimitila- ja vuokrauspalvelut	2 308	4,1	313	-1,4	2 420	4,5	2	-12,9
Käyttötalous yhteensä	39 397	3,6	10 409	1,8	10 060	3,2	1 647	3,3

1) Kunnan liikelaitosmallia noudattavat liikelaitokset eivät sisälly taulukkoon.

2) Käyttökustannuksiin sisältyvät toimintamenot, poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytysmenot. Käyttötuloihin sisältyvät toimintatulot ja vyörytystulot.

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston laatuseloste 2013

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto sisältää tietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta.

Tilaston tietoja käytetään kuntien ja kuntayhtymien talouden seurantaan, kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon laadintaan, kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksien määrittämiseen sekä mm. Euroopan Unionille tehtäviin selvityksiin.

Tilastokeskus kerää pääosan tiedoista suoraan kunnilta ja kuntayhtymiltä. Ahvenanmaan kuntia ja kuntayhtymiä koskevat tiedot kerää ja käsittelee Ålands statistik- och utredningsbyrå ja terveydenhuollon toimintatiedot Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet (yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä), Suomen Kuntaliiton tililuettelomalli kunnille ja kuntayhtymille, Suomen Kuntaliiton julkaisema kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätösmalli, Suomen Kuntaliiton julkaisu ”Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset” sekä Tilastokeskuksen sektoriluokitus.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeet ovat saatavissa pdf-muodossa Kunnat.net -palvelusta [www-osoitteesta](http://www.kunnat.net)

http://shop.kunnat.net/product_catalog.php?c=92

Suomen Kuntaliiton julkaisu ”Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset 2012” löytyy osoitteesta

http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2689

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto on kaikki Suomen kunnat ja kuntayhtymät käsittävä kokonaistutkimus. Tilaston perusaineistona ovat kunnilta ja kuntayhtymiltä kootut tiedot niiden vuositilinpäätöksistä: tuloslaskelmien mukaisista tuotoista ja kuluista, rahoituslaskelmien mukaisista rahoituseristä, taseiden mukaisista varoista ja veloista 31.12., ns. kunnan liikelaitos mallia noudattavien laitosten erillistilinpäätöksistä, kunnan/kuntayhtymän konsernitaseesta sekä talousarvion toteutumisvertailuun pohjautuvat tiedot toimintamenoista ja -tuloista ja investointimenoista ja -tuloista tehtävittäin. Tilaston perusaineistoksi kerätään myös tietoja kuntien ja kuntayhtymien itse tuottamien, myymien ja ostamien palvelujen määristä.

Tilastokeskus kerää tilaston perustiedot kunnilta ja kuntayhtymiltä [www-lomakkeilla](http://www.kunnat.net). Tiedot on mahdollista antaa myös perinteisellä paperilomakkeella.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tiedot kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmista, rahoituslaskelmista, taseista, konsernitaseista ja ns. kunnan liikelaitosten tilinpäätöksistä kerätään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamia sitovia tilinpäätöskaavoja noudattaen. Näiden tietojen luotettavuus on hyvä.

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmista, rahoituslaskelmista ja taseista julkaistaan ennakkotietoja tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Nämä tiedot poikkeavat yleensä varsin vähän vuoden lopulla julkaistavista lopullisista tiedoista.

Tilastoa varten kerätään myös tietoja kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen ja -tulojen jakautumisesta tehtävittäin. Tehtäväkohtaiset tiedot kerätään meno- ja tulolajeittain eriteltyinä. Käytetty meno- ja tulolajiluokitus vastaa kuntien kirjanpidossa käytettyä luokitusta, joka taas perustuu kirjanpitolakiin ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamiin sitoviin ohjeisiin. Tältä osin tietojen luotettavuus on hyvä. Tehtäväluokitus perustuu Tilastokeskuksen ja Suomen Kuntaliiton antamaan ohjeeseen. Koska kuntien ja kuntayhtymien kirjanpidossaan käyttämä tehtäväluokitus riippuu kunnan/kuntayhtymän organisaatiosta eikä siten useinkaan noudata tilastoluokitusta, joutuvat tiedonantajat tilastoa varten yhdistelemään ja jakamaan kirjanpitonsa tehtäväluokkia (tulosalueita ja yksiköitä). Tätä on usein mahdoton tehdä niin että lopputulos täydellisesti noudattaisi tehtäväluokitusohjetta. Tästä syystä tehtäväluokittaisten tietojen luotettavuus on selvästi huonompi kuin meno- ja tulolajeittaisten tietojen.

Tiedot kuntien ja kuntayhtymien investointimenoista ja -tuloista kerätään tavaratyypeittäin samalla tehtäväluokituksella kuin tiedot tehtäväkohtaisista toimintamenoista ja -tuloista. Tavaratyypiluokitus on sopuoinnussa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tase- ja rahoituslaskelmasuosituksen kanssa. Tältä osin luotettavuus on hyvä. Sen sijaan investointimenojen ja -tulojen jakaminen tehtäväluokkiin on usein vaikeaa varsinkin silloin, kun investointi palvelee useita tehtäväluokkia. Monissa kunnissa tilahallintoyksikkö vastaa lähes kaikesta rakentamisesta, jolloin kaikki rakennusten rakentamisenot kirjautuvat tilahallinnon tehtäväluokkaan eivätkä siis rakennuksen käyttötarkoituksen mukaisesti tehtäväluokkiin.

Toimintatietojen luokitukset perustuvat Tilastokeskuksen ja Suomen Kuntaliiton yhteiseen ohjeeseen "Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset".

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastointiajanjakso on kalenterivuosi. Tiedot kuntien ja kuntayhtymien varoista ja veloista ovat tilastovuoden viimeiseltä päivältä.

Ennakkotiedot kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmista, rahoituslaskelmista ja taseista valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuun alkupuolella. Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston lopulliset tiedot julkaistaan tilastovuotta seuraavan vuoden marraskuussa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto on SVT-tilasto. Tilastossa julkistetaan kuntien tilinpäätös-, käyttötalous- ja toimintatietoja koko maan tasolla sekä Manner-Suomi- ja maakuntatasolla. Kuntayhtymien osalta tilastossa julkistetaan vastaavat tiedot kuntayhtymät yhteensä -tasolla.

Kuntien ja kuntayhtymien Tilastokeskukselle raportoimat tiedot talous- ja toimintatilaston tiedonkeruissa ovat saatavilla maksuttomassa palvelussa osoitteessa:

http://tilastokeskus.fi/keruu/kuntien_talous_ ja_toiminta.html

Tämä palvelu sisältää kunta- ja kuntayhtymäkohtaiset tiedot, joita ei julkisteta tilaston yhteydessä eivätkä ne näin ole osa SVT-tilastoa.

Tilastoaineistosta tehdään seuraavat tilastojulkistukset:

Ennakkotiedot kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmista, rahoituslaskelmista ja taseista julkaistaan tilaston kotisivulla tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuun alkupuolella.

Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toimintatilaston lopulliset tiedot julkaistaan tilaston kotisivulla tilastovuotta seuraavan vuoden marraskuun alussa.

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastoaineistojen tiedot ovat julkisia, ja aineistosta on mahdollista saada tietoja ja selvityksiä tietopalveluna. Tietopalvelua hoitaa Tilastokeskuksen kuntien talous ja rahoitusmarkkinat -vastuualue.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelma-, rahoituslaskelma-, tase-, konsernitase- ja sosiaalitoimen toimintatietojen vertailtavuus kuntien/kuntayhtymien kesken on hyvä. Verrattaessa tehtäväluokittaisia meno-, tulo- ja investointitietoja kuntien/kuntayhtymien kesken on otettava huomioon, että menojen ja tulojen tehtäväluokkajako ei perustu sitoviin määräyksiin niin kuin meno- ja tulolajijako vaan Suomen Kuntaliiton ja Tilastokeskuksen yhteiseen tilastoluokitukseen. Koska tehtäväluokittaisia tietoja ei useinkaan saada suoraan kirjanpidosta vaan jako joudutaan tekemään kirjanpidon mukaisia tulosalueita ja -yksiköitä yhdistelemällä ja jakamalla, eivät tehtävittäiset tiedot välttämättä ole täysin vertailukelpoisia kuntien/kuntayhtymien kesken.

Kuntia vertailtaessa on otettava huomioon myös erot palvelujen tuotantotavoissa ja toimintojen organisoinnissa. Useilla kunnilla osa toiminnasta on organisoitu ns. ”kunnan liikelaitos” -mallin mukaiseksi liiketoiminnaksi. Näiden liikelaitosten menot ja tulot eivät sisälly tehtäväkohtaisiin menoihin ja tuloihin, vaan niistä on tilastossa erilliset taulukot. Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmiin, rahoituslaskelmiin ja taseisiin ne kuitenkin sisältyvät. Muu liiketoiminta sisältyy myös tehtäväkohtaisiin tietoihin. Osakeyhtiö-, yhdistys- tai säätiömuodossa harjoitetun toiminnan menot, tulot, varat ja velat eivät sisälly kunnan/kuntayhtymän tilinpäätökseen, koska ne ovat itsenäisiä oikeushenkilöitä. Kunnan/kuntayhtymän konsernitase sisältää myös tytäryhteisöjen varat ja velat.

Itse tuotettujen ja esim. kuntayhtymiltä ostettujen palvelujen kustannukset eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia, koska kuntayhtymät kattavat osan menoistaan muilla kuin palvelujen myynnistä saamallaan tuloilla.

Kuntien/kuntayhtymien välisissä vertailuissa tehtäväkohtaiset nettokustannukset ovat vertailukelpoisempia kuin bruttomenot.

Vuonna 1997 voimaan tullut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuslaki heikensi tuntuvasti opetustoimen vertailtavuutta kuntien välillä: jos kunnalla on esim. oma lukio, sen kaikki menot sisältyvät kunnan tehtäväkohtaisiin menoihin. Jos kunnalla ei ole omaa lukiota, sillä ei ole lukiomenoja, vaan kunnalle muiden kuntien lukioita käyvistä opiskelijoista aiheutuva taloudellinen rasitus näkyy kunnan tuloslaskelmassa valtionosuuksien vähennyksenä.

Eri vuosien välisissä vertailuissa on otettava huomioon yleiset vertailtavuuteen vaikuttavat tekijät, kuten kirjanpidossa, valtionosuusjärjestelmässä ja kuntien toiminnan organisoinnissa tapahtuneet muutokset, liiketoiminnan eriyttäminen kunnan liikelaitos -mallin mukaiseksi toiminnaksi jne.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Katso kohta 6. edellä.

Lisätietoja

Axel Lundström 029 551 2336

Jari Kosonen 029 551 3789

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

kuntien.talous@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/ktt/index.html>

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilasto 2013. Tilastokeskus.

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-1692 (pdf)